

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти**

Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЧМІЛЬ МАР'ЯНА МИХАЙЛІВНА

**STORYTELLING ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНИХ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

Магістерська робота

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 013 *«Початкова освіта»*

Науковий керівник:

Доцент кафедри початкової та
дошкільної освіти
кандидат педагогічних наук
Деркач Юлія Ярославівна

Львів – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ STORYTELLING.....	10
1.1. Сутність комунікативної компетентності особистості та проблематика її розвитку.....	10
1.2. Аналіз сучасних підходів до визначення терміну «Storytelling» та його специфіки у психолого-педагогічній літературі.....	20
1.3. Особливості Storytelling та його роль для розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи.....	30
Висновки до першого розділу.....	37
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ STORYTELLING ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	39
2.1. Методичні аспекти використання засобів Storytelling для розвитку комунікативної компетентності учнів молодшого шкільного віку.....	39
2.2. Розробка завдань на основі методу Storytelling для розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи.....	46
2.3. Рекомендації та пропозиції вчителям початкових класів щодо практичного використання Storytelling на уроках з метою розвитку комунікативної компетентності учнів.....	53
Висновки до другого розділу.....	64
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	81

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. З раннього дитинства у кожної людини формується потреба ділитися історіями, своїм досвідом, розповідати про події, що відбуваються в житті. Обговорення дають можливість для розвитку фантазії, логіки, для формування навичок поведінки та спілкування, підвищують загальний розумовий розвиток. Дійсно, сьогодні все більша кількість дослідників вказують на те, що інформаційне суспільство, що швидко розвивається, орієнтоване на активну, соціально успішну, комунікативну особистість. Отже, одним із основних сучасних завдань педагогічного співтовариства є формування та розвиток комунікативних здібностей учнів.

В цьому аспекті, комунікативна компетентність є однією з найважливіших якісних характеристик особистості, що дозволяє реалізувати потреби особистості у соціальному визнанні, повазі, самоактуалізації і допомагає успішному процесу соціалізації. Комунікативна компетентність дозволяє дитині вступати у вільне спілкування з однолітками та дорослими, дає можливість отримати необхідну інформацію, а також передати накопичені знання та враження про навколишній світ. Попри це, засилля гаджетів, відсутність живого спілкування, відсутність вільного часу у батьків учнів – призводить до дефіциту мовного спілкування з дітьми. Як результат – негативний вплив на емоційний стан дітей, невпевненість у собі, безвольність, схильність до жорстокості.

Все це, а також стрімка модернізація сучасного суспільства та постійні реформи у сфері освіти вимагають від педагогів удосконалювати свої знання, вміння, шукати нові форми, прийоми, технології при організації освітнього процесу з учнями, орієнтовані на розвиток комунікативних вмінь школярів. До того ж, враховуючи те, що вміння чітко і зрозуміло формулювати та виражати свої думки, грамотно і зв'язно розмовляти, зрозуміло доносити свої переконання високо цінується у сучасному світі і є показником статусу дитини у певній комунікативній групі чи суспільстві загалом, то для вдалої реалізації цього

завдання педагогу потрібно вдаватися до використання інноваційних методів навчання, які будуть максимально ефективними у даній ситуації. В цьому аспекті, одним з найефективніших засобів розвитку комунікативної компетентності є Storytelling.

Протягом останніх років в Україні активно ведеться робота з удосконалення змісту шкільної освіти. В цьому ключі, Storytelling – один з методів, який не вимагає великих витрат, але може бути затребуваний і корисний у розвитку пізнавальних процесів у молодших школярів. Він сприяє розвитку комунікативної компетентності, уваги, пам'яті, розширює пізнавальні можливості учнів, його можна застосовувати на всіх щаблях навчання в школі, включаючи початковий. Важливим є також вагомий інтелектуальний, виховний та моральний аспекти цього методу.

У зв'язку з тим, що початкова школа покликана допомогти реалізувати здібності кожного учня та створити умови для індивідуального розвитку дитини, застосування методу Storytelling в освітньому процесі може і має сприяти вирішенню цих завдань паралельно з формуванням основ комунікативної компетенції в емоційно комфортних для молодших школярів умовах з огляду на їх психологічні особливості.

Окрім того, в умовах динамічної зміни системи освіти, процес інформатизації набув фундаментального значення, що обумовлено вимогою сучасного суспільства, яке стрімко розвивається. Сучасні діти щодня опиняються у великому потоці інформації, як потрібної їм, так і тієї, яку вони зовсім не потребують. Щоб матеріали уроків були відкладені у пам'яті, педагогам необхідно враховувати виклики часу та подавати інформацію у зрозумілих та цікавих формах. Тому нині особливо актуальною стає технологія цифрового сторітелінгу. Практика розповідання історій, поєднуючись із цифровими технологіями, стає нововведенням у навчальному процесі. За допомогою цифрової технології Storytelling можна мотивувати молодших школярів до інтенсивного навчання, сформувати у них уявлення про

моральність, етику, навчити певним поведінковим моделям і, нарешті, розвинути комунікативну компетентність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи неодноразово ставала предметом наукових розвідок багатьох вчених: педагогів, психологів, соціологів та методистів. Серед них, зокрема, можна виділити наступні прізвища: Н.А. Бількевич, І.О. Бондар, О.П. Василець, Г.М. Гич, Ю.Ю. Дем'янчук, Ю.Я. Деркач, В.Г. Дроненко, О.Д. Зіненко, С.І. Ковпик, Г. Крохмальна, Т.А. Лугова, М. Мазурок, Г. Маринченко, І. Побідаш, Ю.С. Поліщук, К.І. Пономарьова, К.О. Симоненко, Н.С. Скакун та інші.

Однак, питанням розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами Storytelling не приділено належної уваги з боку науковців. Поряд з тим, в наукових поглядах переважної більшості дослідників часто наявні розбіжності і протиріччя щодо різних аспектів досліджуваного явища. Більшою мірою, зумовлено це тим, що в процесі аналізу цієї проблематики ними було використано різні наукові підходи та методи, що призвело до відмінних один від одного тлумачень одних і тих самих категорій. Також, враховуючи той факт, що методика використання Storytelling має тенденцію до постійних змін та удосконалень відповідно до вимог сучасності, більшість із досліджень вже не відповідає вимогам сьогодення.

Враховуючи все зазначене, проблематика розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами Storytelling в даний період часу знаходиться в зоні підвищеної значущості та потребує наукового осмислення і детального теоретичного обґрунтування.

Таким чином, все викладене вище дає змогу констатувати надзвичайну актуальність дослідження теми магістерської роботи.

Об'єктом наукового дослідження є процес розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Предметом дослідження є особливості Storytelling як ефективного засобу розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Мета дослідження полягає у комплексному дослідженні, вивченні та аналізі особливостей Storytelling як ефективного засобу розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи, а також у вирішенні виявлених у процесі наукового дослідження проблем на основі здобутих даних, шляхом узагальнення отриманої інформації та, як наслідок, розробки на цій основі рекомендацій і пропозицій для їх подальшого практичного застосування вчителями початкових класів на уроках з метою розвитку комунікативної компетентності учнів.

Дана мета зумовила собою наступні **завдання дослідження**:

1) встановити сутність комунікативної компетентності особистості та дослідити проблематику її розвитку;

2) здійснити аналіз сучасних підходів до визначення терміну «Storytelling» та його специфіки у психолого-педагогічній літературі, а також з'ясувати його роль для розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи;

3) охарактеризувати методичні аспекти використання засобів Storytelling для розвитку комунікативної компетентності учнів молодшого шкільного віку;

4) розробити завдання на основі методу Storytelling для розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи та навести рекомендації і пропозиції вчителям початкових класів щодо практичного використання Storytelling на уроках з метою розвитку комунікативної компетентності учнів.

Методологічна основа та методи дослідження. У дослідженні використано комплекс **методів**, зокрема: загальні та спеціальні теоретичні (аналіз наукових джерел з досліджуваної проблеми, їх синтез, індукція, дедукція, системний, порівняльний, метод узагальнення та систематизації теоретико-емпіричних даних), емпіричні (спостереження, методи обробки даних тощо).

В роботі також були використані наступні **підходи**:

1) особистісно орієнтований підхід (дав змогу зробити акцент на молодшому шкільному віці як визначальному етапі розвитку комунікативної компетентності);

2) соціокультурний підхід (дав змогу розглядати сутність комунікативної компетентності молодших школярів як соціокультурний феномен);

3) аксіологічний підхід (забезпечив інтеграцію певних моральних цінностей учнів початкової школи з глобального на особистісний рівень);

4) діяльнісний підхід (дав можливість висвітлити сутність розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами Storytelling, яка визначає логіку сприйняття таких осіб як суб'єктів соціуму);

5) компетентнісний підхід (пояснює потребу учнів початкової школи бути здатними і готовим використовувати набуті знання, звички, уміння в процесі розвитку комунікативної компетентності засобами Storytelling);

6) системний підхід (дав змогу побудувати цілісний погляд на проблему розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами Storytelling в умовах сучасності).

Наукова новизна одержаних результатів. В роботі сформовано теоретико-методичну базу дослідження: виділено та охарактеризовано підходи, системоутворюючі поняття, що стосуються теми дослідження. Встановлено сутність комунікативної компетентності особистості та обґрунтовано проблематику її розвитку.

Здійснено аналіз сучасних підходів до визначення терміну «Storytelling» та її специфіки у психолого-педагогічній літературі. Дістали подальшого розвитку положення щодо розуміння сутності Storytelling та його ролі для розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Детально висвітлено методичні аспекти використання засобів Storytelling для розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи.

За результатами дослідження розроблено авторські рекомендації та пропозиції вчителям початкових класів щодо практичного використання

Storytelling на уроках з метою розвитку комунікативної компетентності учнів, що апріорі можуть вважатися науково цінними.

Практичне значення одержаних результатів магістерської роботи полягає у можливості їх використання для психологічних, соціологічних, педагогічних та інших досліджень, які стосуватимуться проблематики розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами Storytelling. Матеріали роботи можуть бути використані під час викладання загальних і спеціальних курсів, майстер-класів та тренінгів з означеної проблематики.

Практична значущість даної роботи полягає також у тому, що вчителі, які викладають у початковій школі, можуть ознайомитися і скористатися теоретичними положеннями, науково-обґрунтованими висновками, результатами даного дослідження та запропонованими методичними розробками щодо використання Storytelling як ефективного засобу розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи. Тому окремі положення даної роботи можуть бути корисними для забезпечення належного психолого-педагогічного забезпечення розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами Storytelling.

Апробація результатів дослідження. Ключові ідеї магістерської роботи висвітлені: в тезах «Особливості розвитку комунікативної компетентності молодших школярів засобами Storytelling», опублікованих у збірнику Концептуальні шляхи розвитку освіти та педагогічної науки. Матеріали науково-практичної конференції (м. Чернігів, 16-17 вересня 2022 р.). Одеса: *Видавництво «Молодий вчений»*, 2022. С. 117-121; а також в статті «Storytelling як засіб розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи», опублікованій у науковому журналі «Молодий вчений», Одеса: *Видавництво «Молодий вчений»*, 2022. 9 (109), С. 67-73.

Структура та обсяг магістерської роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, які включають в себе шість підрозділів, висновків до кожного із розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

Зокрема, у першому (теоретичному) розділі здійснено дослідження теоретичних аспектів розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами Storytelling. У другому (методичному) розділі висвітлено методичні аспекти використання засобів Storytelling для розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи, за результатами чого розроблено авторські рекомендації та пропозиції вчителям початкових класів щодо практичного використання Storytelling на уроках з метою розвитку комунікативної компетентності учнів.

Загальний обсяг магістерської роботи становить – 99 сторінок, з яких – 69 сторінок основної частини. Список використаних джерел викладений на 9 аркушах та становить 71 найменування. Робота містить 5 додатків, що розміщені на 19 сторінках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні питання методики викладання суспільних та гуманітарних дисциплін в умовах розбудови сучасної школи: збірник тез VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, Суми, 28-29 березня 2019 р. (електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2019. 72 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/tezy_konf_nauk_2019.pdf
2. Балабанова К.Є. Основні характеристики комунікативної компетенції майбутнього фахівця. *Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. «Пед. науки»*. 2009. Вип. 163. С. 52-55.
3. Бількевич Н.А., Галіяш Н.Б., Петренко Н.В. Формування комунікативної компетентності як фундаментальної складової професійного лікаря. *Медична освіта*. №2. 2019. URL: <https://www.researchgate.net/publication/335298684>
4. Бондар І.О. Шляхи впровадження Storytelling-технології з формування ровесницьких стосунків дітей дошкільного віку. *Наукові праці Педагогічного факультету*. 2021. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37144/Bondar.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Бондаренко Н. Storytelling як комунікативний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. №7. (174), 2019. URL: https://lib.iitta.gov.ua/716893/1/BNV_MiR_19-07.pdf
6. Василюк О.П., Білоусова Н.В. Сторітелінг на уроках української мови. *Наукові записки НДУ імені М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2019. № 2. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1302/1/10.pdf>
7. Галицька М.М. Складові комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів. *Освітологічний дискурс*, 2015, № 2 (10). URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10013/1/Halytska%20M%20\(2\).pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10013/1/Halytska%20M%20(2).pdf)

8. Гич Г.М. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Серія «Педагогічні науки»*. 2015. № 4 (51). С. 188-191.
9. Гребеник Ю. Сучасні тенденції формування комунікативної культури студентів у медичних коледжах Великої Британії та США. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2013. № 2-3 (16-17). С. 180-185.
10. Гущина Н. Сторітеллінг як ефективний варіант неформального навчання. *Народний огляд*. 2016. URL: <https://www.ar25.org/article/storitelling-yak-efektyvnyy-variant-neformalnogo-navchannya.html>
11. Дем'янчук Ю.Ю. Використання сторітелінгу (storytelling) у консультативній практиці. *Збірник тез доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Відп. ред. В.Л. Зливков, Н.А. Харченко, С.О. Лукомська. Умань-Київ: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2021. С. 23-26. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32683/1/Сторітелінг%20Дем'янчук.pdf>
12. Дроненко В.Г. Дослідження комунікативної компетентності майбутніх лікарів. *Медична освіта*. 2018. № 4. С. 41-46.
13. Друзенко І. О. Розвиток комунікативної компетентності педагогічних працівників у системі післядипломної освіти як наукова проблема. *Історико-педагогічні студії. VI Морозівські читання*. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/33448/Druzenko_71-75.pdf?sequence=1&isAllowed=y
14. Дубовик С.Г., Наумець В.В. Формування комунікативних умінь молодших школярів методом сторітеллінгу. *Молодий вчений*. № 5 (81). 2020. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/5/17.pdf>
15. Жигло О.О. Конспект лекцій з курсу «Психологія і педагогіка» (для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання напрямів підготовки:

- 6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 – «Облік і аудит»). Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: *ХНАМГ*, 2011. 74 с.
16. Жук Н.А. Комунікативна компетентність як основа професіоналізму патрульних поліцейських. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія. Міністерство внутрішніх справ України. *Національна академія внутрішніх справ*, Київ, 2021. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/19874/1/dysert_zhuk.pdf
17. Зіненко О.Д. Візуальний сторітелінг як інструмент медіаграмотності. *Тези Восьмої конференції Академії української преси*. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/340476493_Zinenko_O_D_VIZUALNIJ_STORITELING_AK_INSTRUMENT_MEIDAGRAMOTNOSTI_Tezi_Vosmoi_konferencii_Akademii_ukrainskoi_presi_2020
18. Калюжка Н., Самойленко Н. Сторітеллінг як один із методів підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах інклюзивного класу. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський, 2019. Вип. 26. Ч. 1. С. 92-98. URL: <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/download/167261/166816>
19. Ковалик М. Лексичні засоби виразності мовлення та їхня роль у формуванні комунікативної компетентності майбутніх фахівців. *Науковий погляд в майбутнє*. Вип. 18. Том 2. 2020. URL: <https://www.scilook.eu/index.php/slif/article/view/slif18-02-015/3078>
20. Ковпик С.І. Сторітелінг та його специфічні перлокуції в різних типах промов. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 32 (71) № 4 Ч. 3. 2021. URL: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_3/46.pdf
21. Концепція «Нова українська школа». *МОН*. 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.07.2022)

22. Корж Н. Storytelling – використання методу у маркетингу та рекламі. 2021. URL: <https://blog.admixer.academy/ua/storytelling-vykorystannya-metodu-v-marketynhu-i-reklami/>
23. Кость С., Крохмальна Г. Методика «Storytelling» як засіб формування комунікативної компетентності здобувачів освіти. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*, №35. 2021. С. 122-129. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/view/11312>
24. Лугова Т.А. Наратив та сторітелінг в знанієвій структурі навчально-ділової відео гри як чинник синергії інформаційних технологій та духовно орієнтованої педагогіки. *Open educational e-environment of modern University*, No 8. 2020. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/295/320>
25. Лук'янюк В. Великий тлумачний словник іншомовних слів. 2022. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Article=9958&action=show>
26. Мазурок М., Саприкіна О. Сторітелінг як ефективний інструмент формування комунікативної компетентності здобувачів освіти Нової української школи. *Молодь і ринок*. No1 (199), 2022. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/254106/251375>
27. Маринченко Г. Сторітеллінг як інноваційний метод в українській педагогіці та його використання на уроках історії. *Теорія та методика навчання суспільних дисциплін*, 2019. URL: https://www.academia.edu/39012301/Сторітеллінг_як_інноваційний_метод_в_українській_педагогіці_та_його_використання_на_уроках_історії
28. Метод Storytelling: як зацікавити дітей, розповідаючи історії. 2022. URL: <https://naurok.com.ua/post/metod-storytelling-yak-zacikaviti-ditey-rozpovidayuchi-istori>
29. Модернізація управління в контексті вимог Закону України «Про освіту»: *матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції*; [за заг.

- ред. проф. Р. Черновол-Ткаченко, проф. О. Мармази, доц. О. Гречаник]. Ч. 1. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. 425 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4437/1/Григораш%20В.%20В.%20Комунікативна%20компетентність%20.pdf>
30. Наливайко А.Ю. Українськомовна версія карток Проппа. *Всеосвіта*. 2019. URL: <https://vseosvita.ua/library/ukrainskomovna-versia-kart-proppa-ta-ihne-tlumacenna-174572.html>
31. Національна рамка кваліфікацій. *МОН*. 2020. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy> (дата звернення: 21.07.2022)
32. Національний стандарт України «Системи управління якістю». ДП «УкрНДНЦ». 2016. URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf> (дата звернення: 20.07.2022)
33. Носовець Н. М., Пашко Т. О. Зміст і структура комунікативної компетентності майбутнього вчителя технологій. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2021. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/Nosovets-N.-and-Pashko-T.pdf>
34. Печеник В. Зустрічі, що змінюють життя. Ірина Снітинська розповіла про «Час історій» (інтерв'ю). 2018. URL: <https://dyvys.info/2018/03/20/zustrichi-shhozminyuyut-zhyttya-iryna-snitynska-rozpovila-pro-chas-istorij-interv-yu/>
35. Побідаш І. Сторітеллінг: ознаки «гарної» історії. *Обрії друкарства*. 2019. № 1 (7). С. 144-150.
36. Поліщук Ю.С. Storytelling як засіб ефективно організації мовленнєвої діяльності молодших школярів у процесі вивчення української мови в 2 класі. *Кваліфікаційна робота*. Кривий Ріг. 2021. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5665>

37. Пономарьова К.І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2020. 88 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/posibnyk-ponomarova.pdf>
38. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 37-38, ст.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 20.07.2022)
39. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 24.07.2022)
40. Сервіс Art of Storytelling. URL: <https://www.khanacademy.org/computing/pixar/storytelling>
41. Сервіс Closr. URL: <https://closr.com>
42. Сервіс SlideStory. URL: <https://apps.apple.com/ua/app/slidestory-create-a-slideshow-movie-and-a-snap-video/id689859603?l=uk>
43. Сервіс Storybird. URL: <https://storybird.com>
44. Сервіс StoryboardThat. URL: <https://www.storyboardthat.com/ru>
45. Сервіс Storyjumper. URL: <https://www.storyjumper.com>
46. Сервіс StoryMaker (BritishCouncil). URL: <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/games/story-maker-1>
47. Сервіс Toondoo. URL: <http://www.toondoo.com>
48. Сервіс Widbook. URL: <https://www.crunchbase.com/organization/widbook>
49. Симоненко К.О. Застосування технології «Storytelling» у навчанні англійської мови молодших школярів. 2015. URL: https://www.psyh.kiev.ua/Симоненко_К.О._Застосування_технології_«Storytelling»_у_навчанні_англійської_мови_молодших_школярів

50. Скакун Н.С. Використання вчителем природничих наук сторітеллінгу як інструменту розвитку креативності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. Запоріжжя, 2018. Вип. 61. Т. 1. С. 184-188.
51. Сурженко М. Повчальні казки для дітей. 2016. URL: <https://nochdobra.com/uk/rozpovid-pro-shkolu-yak-yizhachok-bul-boyavsvya-jdi-do-shkoli/>
52. Ущяповська І.В. Емотивність як антропоцентричний лінгвальний потенціал сторітеллінгу у формуванні цінностей бренду. *Інноваційний потенціал сучасної освіти та науки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 29 травня 2020 р.). Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. С. 256-260. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/81634/1/Ushchapovska_storytelling.pdf
53. Чос С. Нестандартні форми розвитку комунікативної компетентності учнів початкових класів Нової української школи. *Житомирщина педагогічна*. № 4 (24), 2021. URL: <https://imso.zippo.net.ua/wp-content/uploads/2022/01/3.Чос.pdf>
54. Baile W.F. *The Complete Guide to Communication Skills in Clinical Practice* / Walter F. Baile. Houston: MD Anderson Cancer Center, Medical Graphics & Photography, 2014. 45 p.
55. Brown J., Bryan J., Brown T. Twenty-first century literacy and technology in K-8 classrooms. *Innovate*. 2005. № 1 (3). URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/summary?doi=10.1.1.186.5118>
56. Brown L. One story of storytelling in higher education. *The Art of Storytelling Show*. 2011. URL: <http://www.artofstorytellingshow.com/2011/04/29/larry-brown-storytelling-in-higher-education/>
57. Canale M. and Swain. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics*, 1980. 47 p.

58. Competencia comunicativa. *Centro Virtual Cervantes*. 2022. URL: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/competenciacomunicativa.htm
59. Conoce los tipos de la competencia comunicativa. 2021. URL: <https://www.aauniv.com/s/blog/conoce-los-tipos-de-la-competencia-comunicativa/>
60. Dudacek O. Transmedia Storytelling in Education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. Vol. 197. P. 694-696.
61. Hymes D. On Communicative Competence. New York: Harmondsworth: *Penguin*, 1972. P. 269-293.
62. Idalberto Amado Pérez López. La competencia comunicativa en la labor pedagógica. *Universidad y Sociedad*. vol.7 no.2 Cienfuegos mayo.-ago. 2015. URL: http://scielo.sld.cu/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S2218-36202015000200023
63. Kim H., Lee J.H. The Value of Digital Storytelling as an L2 Narrative Practice. *Asia-Pacific Edu Res*. 2018. № 27: 1. URL: <https://doi.org/10.1007/s40299-017-0360-3>
64. Lisenbee P., M. Ford C. Engaging Students in Traditional and Digital Storytelling to Make Connections Between Pedagogy and Children's Experiences. *Early Childhood Education Journal*. 2018, Vol. 46, № 1. P. 129-139.
65. Lisenbee Peggy S. Engaging Students in Traditional and Digital Storytelling to Make Connections Between Pedagogy and Children's Experiences. 2018. URL: https://www.academia.edu/68512731/Engaging_Students_in_Traditional_and_Digital_Storytelling_to_Make_Connections_Between_Pedagogy_and_Childrens_Experiences
66. Niemi Hannele, Niu Shuanghong Jenny. Digital Storytelling Enhancing Chinese Primary School Students' Self-Efficacy in Mathematics Learning. *Journal of Pacific Rim psychology*. 2021. Volume 15.

67. Robin B. 21st Century Skills. URL: <https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/page.cfm?id=27&cid=27&sublinkid=32>
68. Savita K.S., Kalid Kh. An Exploratory Study of Storytelling Approach as an Instructional Tool from Educators' Perspective. *Computer Technology and Development, International Conference*. 2009. № 2. P. 480-483.
69. Seeley J. Storytelling as Pedagogy. *Teaching and Learning Center, The University of Tennessee, Knoxville*. 2013. URL: <https://classrooms.utk.edu/pedagogy-practice/>
70. Sharples M., Adams A., Ferguson P. Innovating Pedagogy 2014. *Open University Innovation Report 3. Milton Keynes*, 2014. URL: https://www.researchgate.net/publication/268502960_Innovating_Pedagogy_2014
71. Silchuk O. The problem of moral values among the agrarian university students: a role of humanities. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. №1 (95). С. 299-308.

